

KORRALDUS

06.02.2026 nr DM-126206-13

Rabaküla liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat ning võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 55 lõike 2 punkti 12 ja § 13, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 52 lõike 1 punkti 4 ja 6, haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 ning lähtudes Marina Minerals OÜ (registrikood 11349875) 20.10.2023 esitatud maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlusest nr T-KL/1021159, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Keelduda ettevõttele Marina Minerals OÜ maavara kaevandamise keskkonnaloa andmisest Rabaküla liivakarjääri mäeeraldisel.

1.2. Käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest.

2. ASJAOLUD

Marina Minerals OÜ (registrikood 11349875, Jalgpalli tn 21, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond) esitas 20.10.2023 Rabaküla liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi *kaevandamisluba*) taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 20.10.2023 dokumendina nr M-126206 -1).

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Rabaküla liivakarjääri mäeeraldis asub Pärnu maakonnas, Saarde vallas, Rabaküla külas riigi omandisse kuuluval katastriüksusel Surju metskond 1. Riigile kuuluva katastriüksuse riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus (*RMK*). Mäeeraldisel pindala on 16,60 ha ja mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 16,60 ha. Taotletav mäeeraldis hõlmab täielikult Rabaküla liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 1019) ehitusliiva aktiivse tarbevaru 1 plokki ja täiteliiva aktiivse tarbevaru 2 plokki.

Kaevandamisloa taotluse kohaselt on seisuga 30.09.2023 mäeeraldisel ehitusliiva aktiivse tarbevaru kogus 76 tuh m³ ja kaevandatav varu on 74 tuh m³, täiteliiva aktiivse tarbevaru kogus 179 tuh m³ ja kaevandatav varu on 175 tuh m³. Katendi koguseks on 52 tuh m³ sh muld 52 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 31 tuh m³. Maavara kasutuseladeks on teedehitus ja ehitus. Kaevandatud maa korrastamise suunaks on metsamaa. Kaevandamisluba taotletakse 7 aastaks.

Kaevandamisloa taotlust on kontrollinud maavarade registri volitatud töötaja (Maa-amet 27.10.2023 nr 9-3/23/15287-2).

Rabaküla taotletav liivakarjäär asub Pärnu maakonnaplaneeringu järgi roheline võrgustiku tuumalal.

Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattuvad peaaegu täielikult maaparandussüsteemiga Mättaraba(TP-761), mille kood maaparandussüsteemide registris on 6114810020080002. Taotletava mäeeraldis ja selle teenindusmaa lääneservast ~13 m kaugusel asub maaparandussüsteem SOOMETSA II, mille kood maaparandussüsteemide registris on 6114810020080001. Taotlusele on lisatud Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus.

Raba metsatee nr 7560003 äärmise sõiduraja välimine serv jääb taotletava mäeeraldis ja selle teenindusmaa loodeservast ~15 m kaugusele. Taotletav mäeeraldis külgneb lääneservas vahetult Rail Baltic trassikoridoriga. Rabaküla uuringuruumi geoloogilise uuringu aruandele oli lisatud Riigimetsa Majandamise Keskuse 28.03.2023 kooskõlastus nr 3-1.1/2021/4657, mille kohaselt on Raba metsatee teekaitsevööndi laiuseks 15 m tee servast. Lisaks oli kooskõlastuses juhitud tähelepanu asjaolule, et Rabaküla uuringuruum külgneb Rail Baltic (edaspidi *RB*) raudtee tõenäolise trassikoridoriga ja uuringuala lõunaserv piirneb ulukite trassiületuseks kavandatava ökoduktiga.

Taotletavast Rabaküla liivakarjäärist ~360 m kaugusele loodesse jääb märgalade männiku ja kaasiku vääriselupaik (EELIS koodid VEP205711 ja VEP210957) ning ~800 m kaugusele idasse jääb lehtmetsa vääriselupaik (EELIS kood VEP205712). Mäeeraldisest ~830 m kaugusele läände jääb I kategooria kaitsealuse liigi merikotkas (*Haliaeetus albicilla*, EELIS kood KLO9124395) leiukoht ning ~600 m kaugusele Rabaküla merikotka püsielupaik (EELIS kood KLO3001948).

Rabaküla liivakarjäärist ~550 m kaugusele kagusse jääb III kategooria kaitsealuse liigi sulgjas õhik (*Neckera pennata*, EELIS kood KLO9402625) leiukoht. Mäeeraldisest ~25 m kaugusele läände jääb II kategooria kaitsealuse liigi metsis (*Tetrao urogallus*, EELIS kood KLO9123966) ning ~50 m kaugusele kagusse III kategooria kaitsealuse liigi soo-neiuvaip (*Epipactis palustris*, EELIS kood KLO9330682) leiukohad.

Lähim looduskaitseala, Luitemaa looduskaitseala (EELIS kood KLO1000282) asub taotletavast Rabaküla liivakarjäärist ~1,5 km kaugusel kagus. Looduskaitseala peamine kaitse-eesmärk on kaitsta Edele-Eesti ranniku- ja loodusmaastikku – rannaniite, luiteid, soid, metsi. Kaitseala on rahvusvahelise tähtsusega märgala, mis kuulub ühtlasi Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnualade hulka. Ligikaudu 0,8 – 0,9 km kaugusele kirdesse jääb Reiu jõe (EELIS kood VEE1145400) hoiuala (EELIS kood KLO2000294), mille eesmärk on eeskätt jõgede ja ojadega seotud hing (Cobitis taenia), võldase (*Cottus gobio*), jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse.

Rabaküla liivakarjääri mäeeraldis kattub Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi

koridori asukoha määramine Riigikohtu 19.05.2020 otsusega nr 3-18-529 tühistatud trassilõikude piirkonnas" (edaspidi *RB Pärnu maakonnaplaneering*) kehtestatud metsise hüvitusmeetmeid toetava tegevuse alaga (Rabaküla sidususkoridor). Antud RB raudtee trassilõigul ei ole raudtee ehitamine ilma hüvitusmeetmeid rakendamata võimalik. Metsise hüvitusmeetmed on määratud RB Pärnu maakonnaplaneeringuga, mis kehtestati majandus- ja tööstusministri 01.04.2025 käskkirjaga nr 47.

2.2. Menetluskäik ja menetlusosaliste ärakuulamine

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes.

Kaevandamisloa menetlusse võtmine on 16.11.2023 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 16.11.2023 kirjaga nr DM-126206-3 kaevandamisloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Keskkonnaamet teavitas 16.11.2023 kirjaga nr DM-126206-3 ettevõtet Marina Minerals OÜ keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmisest.

Keskkonnaamet saatis 16.11.2023 kirjaga nr DM-126206-4 kaevandamisloa taotluse kirjaliku arvamuse saamiseks taotletava mäeeraldise asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele.

Saarde Vallavalitsus edastas 27.12.2023 Keskkonnaametile Saarde Vallavolikogu 21.12.2023 otsuse nr 1-3/115 Rabaküla liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele (registreeritud KOTKAS 28.12.2023 nr DM-126206-5), millega nõustuti keskkonnaloa andmisega.

Keskkonnaamet teatas 19.02.2024 kirjaga nr DM-126206-6 taotlejale, et menetluse käigus on selgunud, et Rabaküla liivakarjääri mäeeraldis kattub terves ulatuses uuendatava Pärnu maakonnaplaneeringu kohaselt Rabaküla sidususkoridoriga. Eeltoodu kohaselt on Rabaküla sidususkoridoris seireperioodi lõpuni keelatud raadamine, lage- ja turberaied. Keelatud tegevused hõlmavad seega ka kaevandamistegevust. Hetkel on pooleli uuendatava Pärnu maakonnaplaneeringu koostamine. Vaatamata sellele on oluline, et kuni planeeringu kehtestamiseni maakonnaplaneeringus ette nähtud hüvitusmeetmete alad säiliks valitud kujul, et oleks tagatud meetmete toimivus. Seega kuni maakonnaplaneeringu kehtestamiseni on Keskkonnaamet otsustanud vajadusel peatada kõik Keskkonnaameti pädevusse jäävad planeeringulahendust oluliselt mõjutatavad loamenetlused.

Toetudes haldusmenetluse seaduse § 41 ja võttes arvesse eelnevat, peatas Keskkonnaamet Rabaküla liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetluse kuni Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendamise trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas kehtestamiseni.

Keskkonnaamet teatas 18.06.2025 kirjaga nr DM-126206-9, et on selgunud, et Rabaküla liivakarjääri ala kattub terves ulatuses RB metsise hüvitusmeetmete alaga (Rabaküla sidususkoridor). Seoses sellega palusime taotlejal kaaluda kaevandamisloa taotluse menetluse

jätkamise põhjendatust ning esitada oma kirjalik seisukoht 21 kalendripäeva jooksul kirja kättesaamisest alates. Samuti teavitatakse taotlejat, et kui määratud tähtajaks ei ole seisukohta esitatud või tähtaega pikendatud, keeldub Keskkonnaamet kaevandamisloa andmisest.

Marina Minerals OÜ 30.06.2025 e-kirjaga teatas, et soovib Rabaküla liivakarjääri keskkonnanaloo menetluse jätkumist ja kompromisside toel Rabaküla liivakarjääri keskkonnanaluba väljastataks (KOTKAS DM-126206-10).

Kooskõlas HMS-iga §-dega 40, 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet 13.01.2026 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks keskkonnanaloo kohta tehtava otsuse eelnõu ning küsis ettevõttelt Marina Minerals OÜ ja asjaomastelt asutustelt 13.01.2026 kirjaga nr DM-126206-11 arvamust või vastuväiteid keskkonnanaloo andmisest keeldumise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja kättesaamisest.

Marina Minerals OÜ teatas 14.01.2026 e-kirjaga, et „on oma arvamused Rabaküla liivakarjääri keskkonnanaloo taotluse menetlemisel välja öelnud ja need muutunud ei ole. Metsise kompensatsioonialade planeerimine olemasoleva ehitusmaardla peale eesmärgiga täita ära kriitilised hektarid hüvitusalade piirmäära täitmiseks on rumalus. Olulise ressursi kasutamata jätmise riikliku olulise taristuobjekti KÕRVAL ei ole mõistlik. Eks said 2025-2026. a talvel kõik tunda seda, mida tähendab Rapla maanteel täitematerjali massvedu, mistõttu maavara väljaveod karjääridest vahepeal peatati. Rabaküla liivakarjäär asetseb kõrvuti RB trassiga – jäädes endise turbatootmisala, raudteetrassi ja Valga-Uulu maantee vahele“ (KOTKAS DM-126206-12).

3. KAALUTLUSED

3.1. Õiguslik alus

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades *MaaPS* erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) 5. peatükki, arvestades *MaaPS* erisusi.

Vastavalt *MaaPS* § 49 lõikele 1 esitas taotleja keskkonnanaloo saamiseks keskkonnanaloo andjale taotluse. *MaaPS* § 48 kohaselt annab keskkonnanaloo Keskkonnaamet.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust *MaaPS*-le, *KeÜS*-le, keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnanaloo taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloo taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Riigilõiv 1000 € on tasutud 20.10.2023 kehtinud riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punk 4 kohaselt.

Vastavalt MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohaselt kaevandamisloa andmisest keeldutakse ka juhul kui taotletava kaevandamisloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

KeÜS § 52 lõike 1 punkti 4 kohaselt keskkonnaloa andmisest keeldutakse kui kavandatav tegevus ei vasta õigusaktidega sätestatud nõuetele ja KeÜS § 52 lõike 1 punkti 6 kohaselt kui tegevusega kaasneb keskkonnoaht, mida ei ole võimalik vältida, välja arvatud juhul, kui huvi keskkonnaloa andmiseks on ülekaalukas ja tegevusel puudub mõistlik alternatiiv ning on võetud ohu vähendamise meetmed. Keskkonnoaht on olulise keskkonnahäiringu tekkimise piisav tõenäosus (KeÜS § 5).

3.2. Kaalutlused loa andmisest keeldumisel

Loa andja kohustus on menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust.

Rabaküla liivakarjäär asub Pärnu maakonnaplaneeringu järgi rohelise võrgustiku tuumalal. Rohelise võrgustiku elemendid on tuumalad ja koridorid. Tuumalad on ümbritseva keskkonna suhtes kõrgema väärtusega loodusala, paljudele kaitsealustele liikidele olulised elupaigad või kasvukohad, millele valdavalt võrgustiku funktsioneerimine toetub. Koridorid seovad tuumalad ühtseks funktsioneerivaks tervikuks ja on liikide rände ja liikumisteedeks ühest tuumalast teise.

Pärnu maakonnaplaneeringu kohaselt tuleb maardlate kasutuselevõtul või maardlas uute karjäärade rajamisel enne maavara kaevandamise lubamist selgitada välja keskkonnamõju võimalik ulatus (keskkonnamõju hindamine; müra, tolmu ja vibratsiooni mõõtmine või modelleerimine, hüdrogeoloogilised uuringud jne) ning rakendada asjakohased meetmed kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. Rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks tuleb säilitada rohelise võrgustiku terviklikkus, sidusus ja vältida loodusalade killustamist.

RB Pärnu maakonnaplaneeringuga on kavandatud hüvitusmeetmed Luitemaa linnualale avalduvate leevendamatute oluliste ebasoodsate mõjude kompenseerimiseks (asendusala ja elupaikade taastamine) ning hüvitusmeetmeid toetavad tegevused ja piirangud kuni mõju hüvitamiseni. Rabaküla mäeeraldis kattub RB metsise hüvitusmeetmeid toetava tegevusega alaga (Rabaküla sidususkoridor).

RB Pärnu maakonnaplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) koostamise käigus selgus, et sõltumata valitavast trassivariandist (kokku 6) kaasneb RB projekti elluviimisega leevendamatult negatiivne mõju metsise asurkonnale Luitemaa linnualal (sidususe kadumise oht metsise asurkonnale Luitemaa linnualal barjääriefekti tõttu). Metsise ja tema elupaikade kaitse on aga Natura 2000 võrgustikku kuuluva Luitemaa linnuala kaitse-eesmärk. Metsise asurkonna terviklikkuse ja sidususe tagamiseks töötati RB Pärnu maakonnaplaneeringu

ja selle KSH käigus välja asendus- ehk hüvitusmeetmed (Rail Baltica Pärnu maakonnaplaneeringu, Lõuna-Pärnumaa planeeringu, Natura hindamise hüvitusmeetmete kava, Roheplaan OÜ, Hendrikson DGE).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 45 lg 3 sätestab, et kui hoolimata strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevast eeldatavalt ebasoodsast mõjust Natura 2000 võrgustiku alale on see tegevus alternatiivsete lahenduste puudumise tõttu siiski vajalik avalikkuse jaoks esmatähtsatel ja erakordselt tungivatel, sealhulgas sotsiaalsel või majanduslikku laadi põhjustel, võib strateegilise planeerimisdokumendi kehtestada Vabariigi Valitsuse nõusolekul. Vabariigi Valitsus andis nõusoleku planeeringu kehtestamiseks ja seadis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile hüvitusmeetmete rakendamise kohustuse 06.02.2025 korraldusega nr 42 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/311022025012>).

Metsise hüvitusmeetmed on määratud RB Pärnu maakonnaplaneeringuga, mis kehtestati majandus- ja tööstusministri 01.04.2025 käskkirjaga nr 47.

Majandus- ja tööstusministri käskkirjas on muuhulgas välja toodud:

RB Pärnu maakonnaplaneeringuga kavandatakse hüvitusmeetmed Luitemaa linnualale avalduvate leevendamatute oluliste ebasoodsate mõjude hüvitamiseks (asendusala ja elupaikade taastamine) ning hüvitusmeetmeid toetavad tegevused ja piirangud.

Hüvitusmeetmete eesmärk on tagada metsisele elupaiga samaväärne toimivus, mis on enne Rail Balticu raudtee rajamist. Rail Balticu raudtee rajamisega metsisele kaasneva ebasoodsa mõju hüvitamiseks tuleb tagada uued elupaigad 24-le metsise kukele. Selleks tuleb Lõuna-Pärnumaal raudteetrassi piirkonnas (lisaks uute püsielupaikade moodustamisele ja taastamistöode teostamisele püsielupaigas) rakendada hüvitusmeetmeid toetavaid tegevusi, mis aitavad vähendada võimalust, kus hüvitusmeetmed ei osutu seire põhjal siiski piisavalt tõhusaks ja vajalik on hakata otsima täiendavaid hüvitusalasid. Hüvitusmeetmeid toetavateks tegevusteks on:

1. varasemalt kavandatud kaitsekorralduslike tegevuste lõpule viimine olemasolevatel või planeeritud kaitstavatel aladel;
- 2.1. ebasoodsat koosmõju põhjustavate tegevuste vältimine püsielupaikade ümbritsevatel sidusatel metsa-aladel –nn puhveraladel, mis on metsise põhiline elupaiga kasutusala ning mille säilimine ja kvaliteet on oluline hüvitusaladele seatud eesmärkide saavutamiseks^[1];
- 2.2. riigimaal metsise Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi EELIS) kantud leiukohas ja Rabaküla siduskoridoris reguleeritakse metsa majandamist.

Rabaküla siduskoridori alal majandustegevust selgitab täpsemalt RB Pärnu maakonnaplaneering, selle KSH aruanne ning selleks aruande lisa 11 (Rail Baltica Pärnu maakonnaplaneeringu, Lõuna-Pärnumaa planeeringu, Natura hindamise hüvitusmeetmete kava; koostajad Roheplaan OÜ, Hendrikson DGE 2024):

RB maakonnaplaneeringu seletuskirja ptk-s 3.5.2 on kirjas: „Lõuna-Pärnumaal RB raudtee mõjualasse jäävate olemasolevate kaitsealade ümber ja hüvitusmeetmete paketi alusel moodustatavate kaitsealade ümber on määratud puhverala, kus reguleeritakse arendus- ja majandustegevust (riigimaal metsa majandamine; riigimaal maaparandussüsteemide rekonstrueerimine, uuendamine ja hooldamine; riigi ja eramaal raadamine; eramaal uuendusraied EELIS-esse kantud metsise mängupaigas) kuni metsisele avalduva mõju hüvitamiseni ehk hüvitusmeetmete kavas toodud seireperioodi lõpuni.“

Puhveralas riigimaal on RB maakonnaplaneeringuga ette nähtud Rabaküla siduskoridor (planeeringu joonis 22), kus raadamine, lage- ja turberaied pole lubatud hüvitusmeetmete seireperioodi lõpuni (10 aastasel periood pärast hüvitusmeetmete ellu viimist). Rabaküla siduskoridor hõlmab Mättaraba ümbruse, mis jääb Rail Baltic raudtee ja Valga-Uulu maantee vahelisele alale ning Jaamaküla püsielupaigast edelasse jäävaid metsa-alasid.

Maakonnaplaneeringu seletuskirja ptk-s 3.5.2 on kirjas: „Järgnevalt on nimetatud (03.06.2024 seisuga) karjääride keskkonnanaloo taotlused ja geoloogilised uuringuruumid, mis kattuvad aladega, kus raadamine ja seeläbi kaevandamistegevus on kuni metsisele avalduva mõju hüvitamiseni keelatud, kuna nendes asukohtades karjääri avamisel kaasneks ebasoodne mõju metsisele (vt täpsemat infot KSH aruande ptk 10): Ilvese liivakarjääri keskkonnanaloo taotlus, Rabaküla liivakarjääri keskkonnanaloo taotlus, Ilvese II liivakarjääri keskkonnanaloo taotlus, Vangu II liivakarjääri keskkonnanaloo taotlus, Vangu IV uuringuruum, Vangu V uuringuruum“ .

RB Pärnu maakonnaplaneeringule läbi viidud KSH aruande ptk-s 10 on põhjalikult hinnatud Rabaküla liivakarjääri mõju metsisele ja toodud välja järgmised kaalutlused:

„**Rabaküla liivakarjääri** keskkonnanaloo taotluse ja **Ilvese II liivakarjääri** keskkonnanaloo taotluse alad paiknevad **Rabaküla siduskoridoris**, kus raadamine (ning seeläbi ka kaevandamistegevus), lage- ja turberaied on keelatud tagamaks Luitemaa ja Kikepera-Soomaa metsiseasurkondade omavaheline sidusus. Piirkonna metsise leiukohad ja mängualad on Luitemaa linnuala mängudega funktsionaalselt seotud ja raudtee rajamisest tulenev elupaikade killustatus ja asurkonna leviala vähenemine on seotud kogu piirkonna metsise asurkonna ja mängudega. Hüvitusmeetmete rakendamine Luitemaa linnuala naabruses asuvatel metsise jaoks tähtsatel siduskoridoridel aitab seega tagada Luitemaa linnuala metsise asurkonna säilimise ja loob võimaluse Natura ala kaitse-eesmärgiks asurkonna taastumiseks.

Rabaküla siduskoridor on üks kahest Luitemaa metsise asurkonna jaoks olulisest ühendusest (põhjapoolne koridor Kikepera-Soomaa asurkonnaga ja lõunapoolne koridor Põhja-Liivimaa asurkonnaga). Muudes asukohtades ühenduskoridoride loomine eeldaks kultuurmaastiku metsastamist, kusjuures selle eelduseks oleks sobiva mullastiku olemasolu maastikul. Teistes asukohtades on tegemist viljakamate aladega, millest tulenevalt tekiksid nendes kohtades metsakasvukohatüübid, mis ei ole metsistele liikumiskoridoridena atraktiivsed. Lisaks peab arvestama, et metsisele sobiva (alates 40-60 aastast) metsa kasvamine võtab aastakümneid aega, mistõttu elupaikade sidususe tekkimine väljuks Rail Balticu ebasoodsa mõju hüvitamiseks planeeritud ajaraamistikust. Kokkuvõttes puuduvad hüvitusmeetmete kavas välja toodud siduskoridori(de)le alternatiivid.

Rabaküla liivakarjääri taotletavat mäeeraldist ei ole võimalik Rabaküla sidususkoridorist ka välja jätta. Riigimaal asuv metsise liikumiskoridoriks sobiv metsaala Rabaküla ja Jaamaküla mängude vahel ei võimalda koridori nihutamist viisil, et üks või teine või mõlemad potentsiaalsed karjäärialad jääks liikumiskoridorist välja. Metsise kaitse tegevuskava eelnõu järgi on sidususe tagamisel oluline tuum- ja astmelauaaladel metsise elupaikades metsamaa säilimise tagamine ning neid ühendavatel koridorides metsamaa säilimine üldjuhul vähemalt 2 km laiustes koridorides, arvestades, et taristu mõju võib ulatuda kuni 1 km kaugusele koridori mõlemast servast. Rabaküla sidususkoridor on liialt kitsas võimaldamaks selles liivakarjääri(de) avamisega kaasnevat täiendavat mõju ning häiringuid enne, kui raudteega seonduvad metsisele avalduvad mõjud on hüvitusmeetmete abil kompenseeritud. Ka juhul, kui kaevandatud alad taastada metsamaaks, muutuks see metsisele sobilikuks elupaigaks alles umbes 40-60 aastat pärast metsa istutamist“.

Kokkuvõttes, Rabaküla liivakarjäär kattub terves ulatuses RB Pärnu maakonnaplaneeringuga kehtestatud metsise hüvitusmeetmeid toetava tegevuse alaga (Rabaküla sidususkoridor).

RB Pärnu maakonnaplaneeringuga on kehtestatud hüvitusmeetmed, mille eesmärk on kompenseerida kahju, mida kavandatud raudtee projekt tekitab Luitemaa Natura 2000 ala kaitseesmärkidele. Tegevused, mille tulemusel väheneb puhveralade metsade pindala ja halveneb metsise elupaikade kvaliteet, toovad eeldatavalt kaasa olulise negatiivse mõju hüvitusaladele ja need peavad olema välistatud. Rabaküla liivakarjääri avamine Rabaküla sidususkoridori alal kahjustab metsise hüvitusmeetmete elluviimist, mille on otseselt välja toonud kehtestatud RB Pärnu maakonnaplaneering. Karjääri rajamine on seega kehtiva RB Pärnu maakonnaplaneeringuga otseses vastusolus ning esineb KeÜS § 52 lõike 1 punktist 4 tulenev keskkonnanõue andmisest keeldumise alus.

Rabaküla karjääri avamisega kaasneb oluline ebasoodne mõju RB metsise hüvitusmeetmete aladele ning hüvitusmeetmeid toetava tegevuse alale (Rabaküla sidususkoridor) ning seda ebasoodast mõju ei ole võimalik muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Rabaküla liivakarjääri kaevandamisloa andmiseks ei ole ka ülekaalukat avalikku huvi. Karjääri avamine takistab Rail Baltic kiirraudtee rajamisega kaasnevate negatiivsete mõjude kompenseerimist Luitemaa - Laiksaare alamasurkonna soodsa seisundi säilitamiseks ja seega Luitemaa looduskaitsealal asuva metsise asurkonna soodsa seisundi tagamist. Seetõttu esinevad MaaPS § 55 lõike 2 punktist 12 ja KeÜS § 52 lõike 1 punktist 6 tulenevad keskkonnanõue andmisest keeldumise alused.

Tulenevalt eelnevast otsustab Keskkonnaamet keelduda ettevõttele Marina Minerals OÜ maavara kaevandamise keskkonnanõue andmisest Rabaküla liivakarjääri mäeeraldisel MaaPS § 55 lg 2 p 12, KeÜS § 52 lg 1 p 4 ja KeÜS § 52 lg 1 p 6 alusel.

4. VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

[11] *Hüvitusalade kaitse-eesmärk (metsise arvukuse kasv hüvitusaladel) on saavutatav vaid juhul, kui tagatakse puhveraladel asuvate metsade pindala ja kvaliteedi säilimine. Hüvituskava koostamisel võeti aluseks eeldus, et hüvitusaladest välja jäävatel puhveraladel metsise elupaikade seisund ei halvene. Tegevused, mille tulemusel väheneb puhveralade metsade pindala ja halveneb metsise elupaikade kvaliteet, toovad eeldatavalt kaasa olulise negatiivse mõju hüvitusaladele ja need peavad olema välistatud. Seetõttu on hüvitusalade kaitse-eesmärgi saavutamiseni vajalik rakendada puhveraladel täiendavaid piiranguid.*

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk

juhataja

maapõuebüroo

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Häädemeeste Vallavalitsus, MEELIS JUHANSOO, OÜ
Rail Baltic Estonia, Põllumajandus- ja Toiduamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saarde
Vallavalitsus, URMAS PARTS

Aare Mark

vanemspetsialist

maapõuebüroo